

Meijel 12 juni 2006

Lieve familieleden, vrienden en kennissen

In de afgelopen jaren zijn we regelmatig samengekomen, in deze kerk en later ook in het zorgcentrum St. Jozef. Steeds in blijdschap en dankbaarheid. Toen vader en moeder 80 en vervolgens 90 jaar oud werden, toen ze 40, 50 en 60 jaar getrouwd waren. Ook vandaag komen we in dankbaarheid bij elkaar, een dankbaarheid die straks in de pefatie zal worden uitgesproken in het Joodse Kaddish gebed van de rouwende. We zijn dankbaar, maar ook verdrietig. Verdrietig om zoveel geluk, want in elke traan blinkt een herinnering, en het zijn er vele.

Moeder was een zorgzame vrouw. Tot zijn sterven verzorgde ze haar vader: 'ôzze vader', aan wie ze zoveel wijsheid ontleende en waarin wij via haar onuitputtelijke uitspraken mochten delen. Inmiddels had ze verkering met Pol van den Brouwer uit Meijel. Ze werden een paar, al spoedig gezegend met drie kinderen. Zo kwam 'onze vader' in haar leven. Bij elk Onze Vader dat ze gebeden heeft, zal moeder beide vaders in gedachte hebben gehad: ze markeerden haar bestaan tot op het laatst. En tussen die twee: drie kinderen, elf kleinkinderen en voorlopig, een tussenstand, zes achterkleinkinderen; niet te vergeten de vele koude kanten die daarmee gepaard gaan en die moeder altijd en zonder uitzondering warm en met open armen ontving. Wij waren mét die twee vaders moeders rijkste bezit en we hebben het geweten. We werden gekoesterd. Ze droeg ons op handen, fragiele handen die uitgroeiden tot adelaarsvleugels, zoals verklankt in het lied dat we zo meteen zingen.

Moeder was een werkzame vrouw: in de winkel en later in het groene kruis. Ze zag graag mensen om zich heen, om te helpen, om een praatje. Al in de tachtig zat ze samen met vader achter de balie van het bejaardentehuis, "vûr de oij miense". Omdat ze jong van hart bleef, had ze geen idee hoe oud ze was. Al een stuk in de negentig, toen het leven haar zwaar begon te wegen, verzuchtte ze met hoofd in haar handen: "ich veul mich wel tachtig".

Moeder had de bijzondere gave ons allemaal, stuk voor stuk, het gevoel te geven dat we uniek zijn en dat zij speciaal van elk van ons houdt. Haar liefde was onvoorwaardelijk en deed haar boven zichzelf uitgroeien. Moeder was vaak bang, altijd zorgelijk, soms werd ze geplaagd door achterdocht en ze leefde in een kleine wereld die wij stuk voor stuk verlieten. Moeder was dan wel over de brûk gekomen, van de Heuvelhoek naar Meijel, maar verder wenste ze haar horizon niet uit te breiden. In de vele verhalen over ôzze vader roemde zij diens bereidheid: hij was namelijk ooit in Luik geweest. Maar zelf bleef ze het liefst, zoals ze in onvervalst Meijels zei: “tûsj en op de meule”. Ze leefde in een kleine wereld, maar ze had een groot hart. Toen we haar vroegen waarom ze haar paspoort had laten verlengen, want na dat ene reisje langs de Rijn had ze de wereld wel gezien (“het is overal hetzelfde”), vertelde ze dat ze in het geval iemand van ons tijdens de vele vakanties iets zou overkomen, spoorlags zou vertrekken, desnoods naar de andere kant van de wereld. Ze leefde in een kleine wereld, maar met een ruime blik. Ze keek over grenzen van afkomst, godsdienst en levenswijze heen. Toen er twee buurmänner verschenen die naar dorpse begrippen wel erg dicht bij elkaar woonden, fronste moeder de wenkbrauwen en sprak al snel over ‘onze jongens’, en met vertedering. Moeder was geen vrouw van de wereld, ze was een vrouw van formaat. In haar zwakheid vond ze, zoals de apostel Paulus, haar kracht.

Toen moeder stierf, sloot ze zelf haar ogen. Zo leek het ons. Het lied ‘Segne du Maria’ dat we speciaal voor moeder al eerder, bij de vele feestelijke gelegenheden gezongen hebben, laat een andere lezing toe: “Segne du Maria, uns’re letzte Stund, deine Hand die Linde drück das Aug´ uns zu”. Moeders levenslange gebed is verhoord. Ze was bang voor de dood, maar ze is zacht, in onze handen gestorven.

Op haar doodsbed, ligt moeder bevrijd van alle pijn, angst en verdriet. ‘Sana quod est saucium’: de geest van Pinksteren heeft haar ziekte genezen. De rimpels zijn gladgestreken, haar zijdezachte wangen heeft ze behouden. De dood heeft haar neergeveld als een jonge vrouw, met fijn besneden trekken en een kleine glimlach om de mond die rust, vrede en een heimelijke, blijde verwachting uitstraalt. We hebben moeders diepste wezen gezien. “Ze is een engel”, zo was vaders eerste reactie. “Hij zie nog goe”. De engelen die moeder ten paradijze begeleiden, zullen het beamen.

Moeder werd geboren op kerstdag, de dag van de geboorte. Voor ons de mooiste dag van het jaar. Op de avond voor kerst begon het feest, met de nachtmis.

Moeder zag meestal een goede reden om dan thuis te blijven: ze was geen kerkmus en had een voorkeur voor de stille mis. Er moest bovendien gezorgd worden voor ná de mis, voor de worstenbroodjes en soep. Moeders christelijke deugden bloeiden in het dagelijkse leven waarin ze alle heiligen die ze aanbad bij de hand kon nemen en soep kon opdienen. De enige die aan ons kon tippen was Gerardus uit Wittem, de patroon van de kleermakers die op een consolletje in vaders werkkamer troonde.

Heel speciale aandacht had moeder voor de kleinkinderen. In hun herinneringen, en ik citeer ze allemaal, is zij “zorgzaam en lief”, “altijd blij om je te zien”, “altijd vriendelijk en vol verhalen”; “ze kon zo lekker lachen”, “je kon zo heerlijk met haar keuvelen”, “meer dan zeventig jaar oud kroop ze op haar buik onder de heg door om een balletje van de kleinkinderen weg te halen bij een boze buurman”, - er wordt nog over gesproken - ; of: samen met oma in een gammele, groene eend: alsof ze in een koets zat; “warm was ze, lief eenvoudig...een oma met een gouden griffel”, “ik voel de zachte wangen, handen en armen van mijn omaatje”, “altijd gezellig en met veel snoepjes, ook voor onderweg”, “met het kaarten was ze consequent: je mocht altijd winnen”; “zachte handdoeken, warme soep en oma die ons in de watten legde”, “ze zal altijd blijven leven in ons hart”. Tot zover de kleinkinderen.

In de laatste, de moeilijke jaren, kregen de achterkleinkinderen een speciale plek, bij elk bezoek. De brede glimlach die dan op haar verduisterde gelaat verscheen, was voor ons een geschenk uit de hemel. De laatste woorden die ik opving, ongeveer twee maanden voor haar dood toen Bram de mooie foto maakte die op de kist staat, waren: “wannier kriege we wir un kientje?”. De kleine Bas werd vier dagen voor moeders dood geboren. Hij hing boven haar ziekbed.

Ondanks alle verdriet zal het steeds weer kerstmis worden en we zullen moeders feestdag in ere houden. Door bij elkaar te komen, te gedenken en te vieren. Maar vooral in het dagelijkse leven en bij elk nieuw leven dat ons toelacht. “Wannier we wir un kientje kriege”, dat weten wij stervelingen niet. “Ons moeder, die in de hemel zijt”, zal het vast al weten en wie weet kent ze het al bij naam...

Moeder werd geboren op Kerstdag en in de Pinksterdagen ging zij van ons heen: een compleet kerkelijk jaar, een voltooid mensenleven.

“Requiem aeternam dona ei Domine”, dat ze moge rusten in vrede.